

Samenkracht

Meerjarenplan 2027-2030 | Vereniging GDO en vSKBN

vSKBN
VERENIGING STADS- EN KINDERBOERDERIJEN NEDERLAND

GDO
Gemeenten voor
Duurzame ontwikkeling

19 november 2026

Voorwoord

De groene draad in het verhaal

Wanneer organisaties samengaan, is het de kunst om de gezamenlijkheid goed onder woorden te brengen én tegelijkertijd de onderlinge verschillen te respecteren en te benutten. We zien dat niet alleen de verenigingen GDO en vSKBN verschillen, ook binnen beide verenigingen is de achterban heel gevarieerd. Op weg naar één vereniging vereist dit dat we werken aan 'eenheid in verscheidenheid'. We willen de leden overal in het land helpen aan een sterke lokale positie, ondersteund door een krachtige landelijke brancheorganisatie. Daarbij weten we ons verzekerd van de steun van SME, een bureau met professionals die eveneens gedreven zijn om Nederland groener, gezonder en duurzamer te maken.

Bestuur en bureau zijn bijzonder gemotiveerd om het samengaan in goede banen te leiden. Want onze leden verdienen een inspirerend netwerk, goede ondersteuning en een krachtige stem in de samenleving. Daarom bouwen we stap voor stap aan één sterke belangenvereniging: met één missie, één verhaal en één naam. We bouwen aan een sterk en herkenbaar merk, vanuit vertrouwen in onze eigen kracht en met oog voor de verschillen. Door onze krachten te bundelen kunnen we meer impact maken, onze positie versterken en onze ambities waarmaken. Zo ontwikkelen we ons tot een landelijke speler van formaat. Dat gezamenlijke optreden – met één bestuur en één directeur – wordt nu al door strategische partners herkend en gewaardeerd. Stap voor stap werken we aan een zelfbewuste profilering die past bij een professionele, krachtige organisatie.

Tijdens de ontwikkeling van dit meerjarenplan gebruikten we als bestuur een creatieve werkvorm om aan de hand van metaforen onze ambities op een beeldende manier boven water te krijgen. Dat werd een inspirerende belevenis. We spraken over de verschillende kleuren en geluiden in ons netwerk, net zoals vele soorten vogels samen een weidevogelgebied vormen. Ook spraken we bijvoorbeeld over een krachtige kruidenthee, die zijn smaak en geur ontleent juist aan de wisselwerking tussen alle afzonderlijke ingrediënten. Ook in ons netwerk is de diversiteit onze kracht.

Als sector vertegenwoordigen we ruim 600 locaties in het land, waar jaarlijks zo'n 30 miljoen bezoekers komen. Samen begeleiden we elk jaar miljoenen kinderen in onze schooltuinen of nemen we die mee op pad voor inspirerende lessen. En samen met bewoners worden er elk jaar weer vele huizen verduurzaamd en tuinen vergroend. Samen hebben we substantie en zijn we relevant.
Samen gaan we vooruit, voor een groene, gezonde en duurzame samenleving. Ga je mee?

Ron van der Jagt
Voorzitter Vereniging GDO/vSKBN

Introductie

Bouwen aan de toekomst met bouwstenen uit een rijk verleden

Natuureducatie en schooltuinieren zijn al meer dan 100 jaar oud. Kinderboerderijen zijn er sinds de jaren ’50: in 1951 is de oudste kinderboerderij gestart (’t Molentje in Heemstede). Milieueducatie ontstond in de jaren ’70, na het rapport van de Club van Rome. Vanaf het begin van deze eeuw noemen we het ook wel duurzaamheidseducatie. Onze verenigingen bouwen voort op die geschiedenis. Vereniging GDO ontstond in 2008 als belangenbehartiger van het lokale netwerk voor natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE). vSKBN bestaat sinds 2012 en kwam voort uit eerdere verenigingen van stads- en kinderboerderijen. Inmiddels trekken beide netwerken intensief samen op.

De initiatiefnemers van al die voorlopers hebben niet kunnen voorzien waar we vandaag staan. Samen vertegenwoordigen we 90 gemeenten, 140 organisaties voor natuur- en duurzaamheidseducatie, 251 stads- en kinderboerderijen en het Kennisplatform Stadslandbouw. Daarmee verbinden we zo’n 600 locaties, jaarlijks meer dan 30 miljoen bezoekers en vele kinderen en jongeren die via het onderwijs kennismaken met natuur en duurzaamheid. Samen met bewoners, scholen, gemeenten en maatschappelijke partners maken onze leden dagelijks verschil voor mens, dier, natuur en duurzaamheid.

In 2027 gaan GDO en vSKBN verder als één vereniging, met een nieuwe gezamenlijke naam. Niet omdat we opnieuw beginnen, maar omdat we samen sterker verder willen. We brengen kennis en netwerken bij elkaar, ondersteunen onze leden bij hun ontwikkeling en helpen hen om lokaal sterk en financieel gezond te blijven.

Voor u ligt ons meerjarenplan voor 2027 tot en met 2030. Het beschrijft de ambitie en koers die leden, bestuur en bureau samen hebben ontwikkeld: een koers die voortbouwt op wat er al gebeurt en richting geeft aan wat we samen verder willen versterken, vanuit alle locaties en organisaties in het land en met SME als stevige uitvoeringsorganisatie. Ik ben er trots op dat we dit meerjarenplan samen hebben gemaakt en er samen voor gaan.

Nu en ook na 2030 blijven wij nodig. De uitdagingen rond klimaatadaptatie, stikstof, energie, circulaire economie, dieren(welzijn), biodiversiteit en groen in de buurt zijn in 2030 nog niet opgelost. Ook daarna willen wij er staan, onze bijdrage leveren en mensen betrekken. Bijdragen blijven nodig voor het realiseren van de Sustainable Development Goals (SDG’s), die lopen tot 2030, en voor de opvolger daarvan. Daarom werken wij aan een groen, gezond en duurzaam Nederland. Dat doen we dichtbij, samen met mensen en vanuit onze plekken, programma’s en partnerschappen. Door samen te doen, te leren en te beleven. Daar staan we voor, met onze leden en partners.

Hak van Nispen tot Pannerden
Directeur Vereniging GDO/vSKBN

Leeswijzer

Deel A: Strategische koers

- In deel A presenteren we onze strategische koers. Hierin beschrijven we allereerst ons verhaal voor Nederland en de rol die wij daarin lokaal spelen. Ook beschrijven we waarom we ons hier als netwerk op verenigen.
- We werken onze strategische koers verder uit in de opgaven die richting geven aan ons werk in 2027-2030. Om onze lokale kracht te versterken, zetten we daarbij zes opgaven voorop. Die sluiten aan bij onze kernactiviteiten voor Nederland: **plekken, programmering en partnerschappen**.

Deel B: Onze vereniging

- In deel B werken we onze strategische koers uit langs drie pijlers:
  - **Pijler 1. Lerend netwerk**
  - **Pijler 2. Meerwaarde en continuïteit van de sector**
  - **Pijler 3. Verenigingsorganisatie**

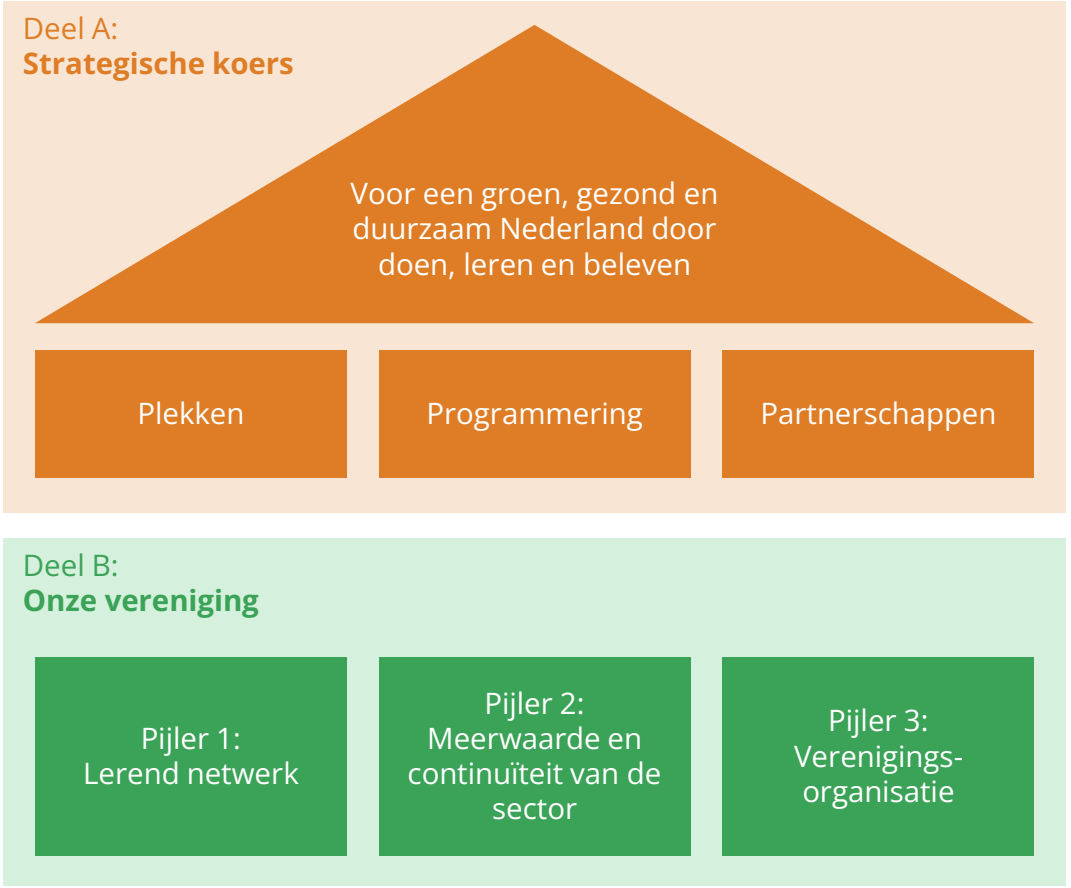

Deel A.
Strategische koers

Samen doen, leren en beleven

Voor een groen, gezond en duurzaam Nederland

- We staan voor de uitdaging om een samenleving vorm te geven met een natuurinclusieve leefomgeving, gezonde en sterke gemeenschappen en een duurzame toekomst voor iedereen.
- De **sociale en ecologische vraagstukken** van onze samenleving zijn sterk met elkaar verweven. Werken aan gezondheid, klimaat, biodiversiteit, dierenwelzijn, circulariteit, voedsel en sociale cohesie vraagt om een sterke verbinding tussen mensen en natuur, én tussen mensen onderling.

Samen doen, leren en beleven

- Wij geloven dat **mensen samen het verschil maken** voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Daarom verbinden wij mens, natuur en samenleving. Zo maken we samen het verschil, voor elkaar en voor onze omgeving.
- Daarvoor zijn naast financiële, technische, juridische en ruimtelijke oplossingen ook sociale instrumenten nodig: **educatie, participatie, communicatie en recreatie**.
- Daarom maken wij werk van **samen doen, leren en beleven**. Dichtbij, met jong en oud in hun eigen leef- en leeromgeving. Want juist daar ontstaan betrokkenheid, bewustwording en beweging.

Ons verhaal voor Nederland

Plekken, programmering en partnerschappen

- Wij dragen bij aan samen doen, leren en beleven voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Dat doen we via onze **plekken, programmering en partnerschappen**.
- Wij werken altijd **dicht bij mensen**: op scholen, in buurten, straten, huizen en tuinen. Het werk van onze leden is gericht op het mobiliseren van lokale samenkracht. Bewoners, overheden, maatschappelijke organisaties en scholen werken samen aan de vergroening van ons handelen en onze leefomgeving via educatie, participatie, communicatie en recreatie.
- Met **600 locaties** verspreid over het land zijn we altijd in de buurt. In een wereld waarin de druk op de ruimte groot is, vormen onze plekken groene ontmoetingsplaatsen in de buurt. Voor mensen en dieren. Waar iedereen kan meedoen.
- Via onze **programmering en partnerschappen** zijn we samen duurzaam aan de slag in jouw gemeente. Met scholen, met gemeenten, met woningcorporaties en bewoners en met maatschappelijke organisaties. Via onze activiteiten verbinden we mensen met zichzelf, anderen, dieren en hun omgeving. We vergroenen de wijk, produceren samen lokaal voedsel en besparen energie. Met hoofd, hart en handen. Met jong en oud.
- Daar worden we allemaal beter van.

Waarom wij ons verenigen

Samen meer dan de som der delen

- Onze missie in de samenleving vraagt ook om collectieve inzet. Want wat we willen bereiken is **meer dan de som der delen**. Daarom hebben wij ons verenigd.
- Door **regionale samenwerking** en door verbindingen tussen **landelijk en lokaal** dragen we samen bij aan een groen, gezond en duurzaam Nederland.
- Samen staan we voor herkenbaarheid, kwaliteit, continuïteit en inclusiviteit. Daartoe werken we aan het integrale en structurele karakter van ons netwerk. **Groot en klein, samen sterk**.

Een lerend netwerk met landelijke vertegenwoordiging

We faciliteren uitwisseling in ons ledennetwerk. We verbinden leden onderling en met relevante partners. Richting overheden en partners zijn we aanjagers van de borging van onze missie in beleid en praktijk. Dat doen we langs drie lijnen:

- **Sectorontwikkeling**. We zetten ons in voor kwaliteitsontwikkeling in onze sector. Als lerend netwerk werken we continue aan blijvende relevantie voor Nederland.
- **Meerwaarde van lidmaatschap**. Door lid te worden van onze vereniging(en) profiteren organisaties direct. Deze individuele meerwaarde werkt door in de lokale inzet die leden kunnen leveren.
- **Belangenbehartiging**. We zetten ons in voor reactieve en proactieve belangenbehartiging, opdat onze leden lokaal hun meerwaarde voor Nederland kunnen waarmaken.

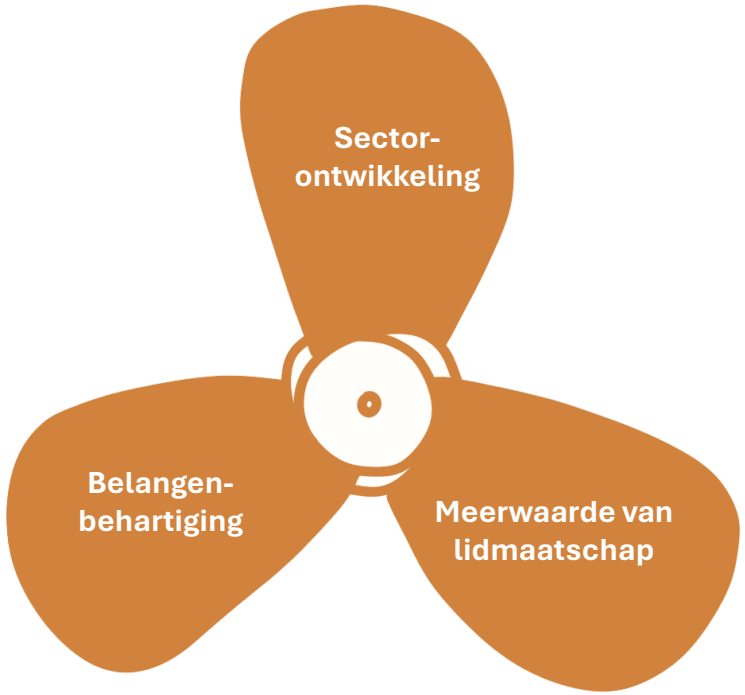

Onze belangrijkste gezamenlijke opgaven

Vanuit onze plekken, programmering en partnerschappen hebben wij de samenleving veel te bieden. Wij hebben ons verenigd om onze lokale kracht te versterken. In de periode 2027-2030 staan de volgende lokale opgaven centraal in onze landelijke samenwerking:

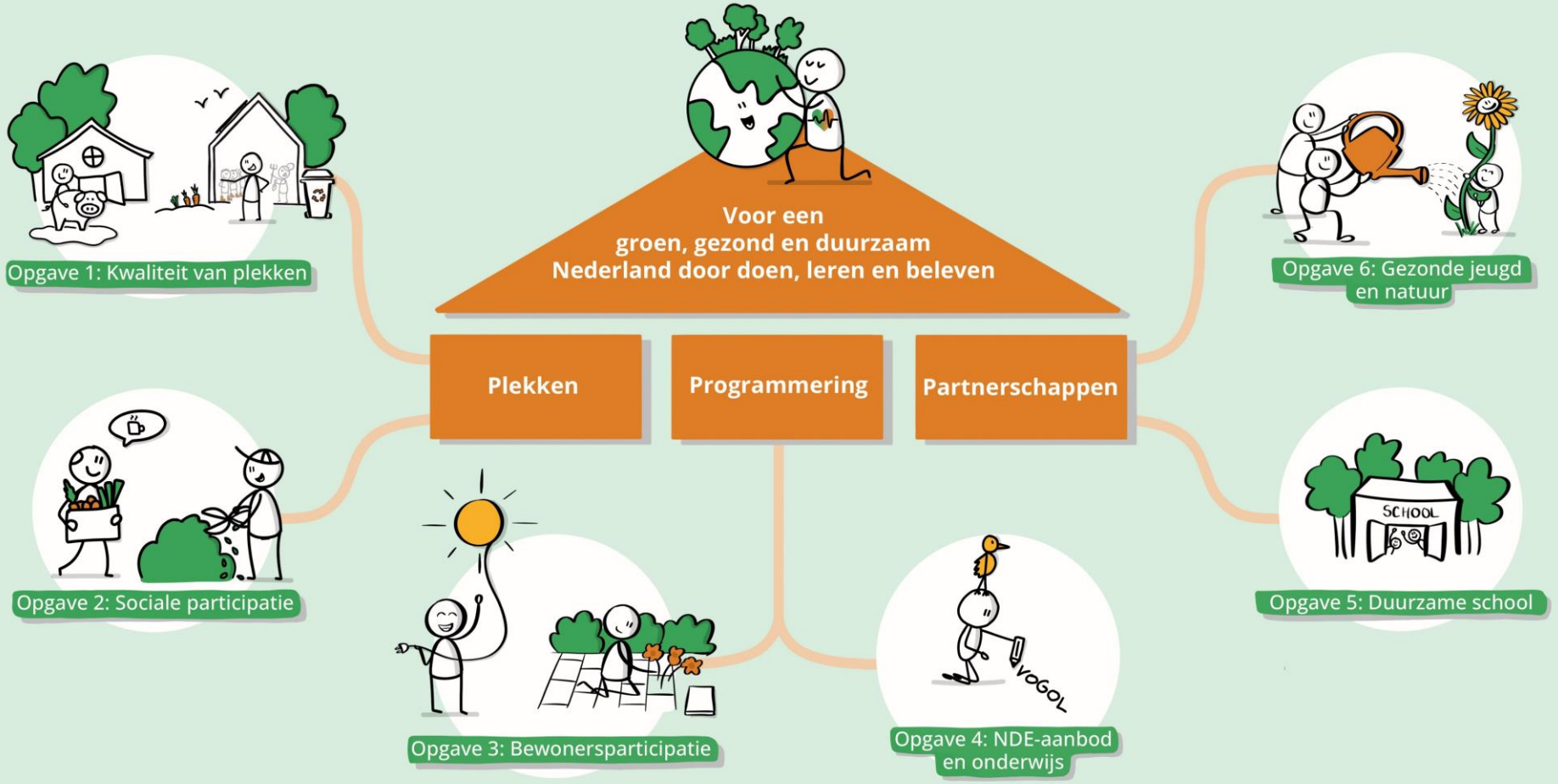

Opgave 1: Kwaliteit van plekken

Wij hebben en beheren veel plekken, zoals stads- en kinderboerderijen, NDE-centra en wijktuinen. Hier verbinden we mensen met zichzelf, anderen, dieren en hun omgeving. Bezoekers mogen bij ons kwaliteit verwachten. In de periode 2027–2030 zetten we in op versterking van de kwaliteit van onze plekken.

- Voldoen aan **wet- en regelgeving** is de basis. Voor de vereniging is het uitgangspunt dat leden aantoonbaar voldoen aan wetgeving op het gebied van dierenwelzijn en locaties. We brengen relevante eisen in beeld en ondersteunen leden om hieraan te voldoen.
- Voor stads- en kinderboerderijen hanteren we het **Kwaliteitsbewijs** als instrument om inzichtelijk te maken dat aan de wettelijke eisen wordt voldaan. We ondersteunen leden bij het behalen en behouden ervan en werken ernaartoe dat alle leden met een boerderij over het Kwaliteitsbewijs beschikken.
- Daarnaast spreken we als vereniging af welke **aanvullende kwaliteit** we belangrijk vinden, passend bij onze duurzame visie en missie. Denk aan duurzaamheid, biodiversiteit, dierenwelzijn, toegankelijkheid, inclusiviteit, veiligheid, educatieve waarde en de inrichting van de plek. Deze gezamenlijke kwaliteitsstandaard geldt voor al onze plekken: van stads- en kinderboerderijen tot wijktuinen en NDE-centra.

Opgave 2: Sociale participatie

Op onze plekken komt alles samen: kennismaken met dier en natuur, spelen en bewegen, dagbesteding, vrijwilligerswerk en een buurt die zich weer verbonden voelt. Om deze waarde voor de omgeving te versterken, zetten wij in de periode 2027-2030 in op meer sociale participatie op onze plekken.

- Onze plekken zijn herkenbaar en toegankelijk, dicht bij mensen en midden in hun vertrouwde omgeving. Hier **ontmoeten** jong en oud elkaar, kunnen ze **meedoen** en zich **ontwikkelen**. Juist daardoor leveren ze een belangrijke bijdrage aan sterke sociale verbindingen en buurten waarin iedereen erbij hoort.
- Onze organisaties en plekken worden goed gevonden door mensen die actiever willen meedoen in de samenleving. Niet altijd kunnen we daarvoor al passende ondersteuning bieden. Daarom vergroten we de **mogelijkheden voor sociale activatie** in de vorm van vrijwilligerswerk, (maatschappelijke) stages, dagbesteding en werkervaringsplaatsen. Daarbij zetten we ook in op het aantrekken van middelen om deze rol professioneel te kunnen uitvoeren.
- We delen kennis en goede voorbeelden en maken beter zichtbaar welke **sociale waarde** onze plekken hebben voor bewoners en buurten.
- Als lerend netwerk ontwikkelen we ons in hoe we hierin kunnen **samenwerken** met gemeentelijke afdelingen, welzijnsorganisaties, zorgpartijen, onderwijs en andere lokale partners.

Opgave 3: Bewonersparticipatie

Samen met bewoners werken we aan de verduurzaming en vergroening van hun eigen huis, tuin en buurt. Met onze programmering nemen wij jong en oud mee in hoe zij kunnen bijdragen aan een groen, gezond en duurzaam Nederland. In 2027-2030 versterken we onze programmering gericht op bewoners.

- De opgaven rond energietransitie, klimaat, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving vragen om nauwe samenwerking tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties en bewoners. Nieuwe kaders zoals de **Omgevingswet**, de **Natuurherstelverordening (NHV)**, de **Nationale Klimaatadaptatiestrategie** en de **Participatiewet** versterken de behoefte om bewoners actief te betrekken bij veranderingen in hun eigen omgeving.
- Wij hebben veel ervaring met programma's die mensen informeren, inspireren en vooral helpen om **zelf in actie** te komen. Hierbij valt te denken aan het vergroenen van wijken, klimaatadaptatie in tuinen, energiebesparing in huizen en het opruimen van zwerfafval in de buurt. En onze eigen plekken kunnen hierin een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld als **ontmoetingsplek, goed voorbeeld of uitvalsbasis** voor activiteiten in wijk en buurt.
- Die kracht ontwikkelen we verder. We versterken bestaande programmering en ontwikkelen nieuwe aanpakken. Dat doen we zelfstandig via onze eigen programmering, en in **samenwerking** met gemeentelijke afdelingen en maatschappelijke partners. Ook zetten we ons in voor kennisdeling, zoals via het **kennisplatform Stadslandbouw**.

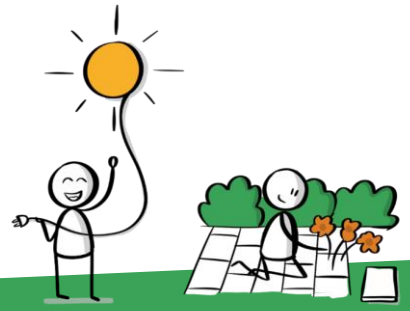

Opgave 4: NDE-aanbod en onderwijs

Samen doen, leren en beleven ontstaat door er samen op uit gaan. In een wereld waarin kinderen veel binnen zitten en overmatig schermgebruik de norm is geworden, nemen wij kinderen mee naar buiten. In de periode 2027-2030 versterken we de aansluiting tussen onderwijs en ons aanbod rond natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE).

- Wij staan voor **kwaliteit** van onze leermiddelen en activiteiten voor scholen. Docenten moeten erop kunnen vertrouwen dat ons aanbod goed is als zij daarvan gebruikmaken. We versterken de kwaliteitscultuur in ons netwerk en ontwikkelen samen een aanpak hoe we kwaliteit op de langere termijn willen borgen.
- We **versterken** de aansluiting tussen onderwijs en ons aanbod op het gebied van natuur- en duurzaamheidseducatie. Dit gaat enerzijds over thematisch aanbod, zoals watereducatie, voedseleducatie, natuureducatie en afvaleducatie. Rond de groenblauwe thema's versterken we onze relatie met overheden en werkveld vanuit het oogpunt van human capital en **arbeidsmarktvraagstukken**.
- Daarnaast biedt natuur ook een verrijking voor andere leergebieden, zoals rekenen, taal en burgerschap. **Natuurinclusie in onderwijs** biedt grote kansen om de onderwijskwaliteit te verbeteren en bij te dragen aan de fysieke gezondheid en het mentaal welzijn van kinderen en jongeren. En **duurzaamheidsvraagstukken** bieden betekenisvolle, vakoverstijgende lesstof. **De wereld is je klaslokaal**.
- Met het oog op de landelijke **curriculumactualisatie** voor het primair onderwijs (po) en de onderbouw van het voortgezet onderwijs (vo) (en de invoering daarvan door schoolteams in 2027–2030) bouwen we onze expertise uit over de aansluiting bij **kerndoelen en leerlijnen**.
- Daartoe werken we de komende jaren binnen de vereniging aan een sterkere **samenwerkingscultuur** rond leermiddelen en activiteiten voor het onderwijs. Door samen leermiddelen te (door)ontwikkelen, verbeteren we de kwaliteit van ons aanbod en krijgen we meer **overzicht** over wat er in het netwerk speelt. Dit is ook waardevol voor leden die richting scholen in toenemende mate als **makelaar** optreden.

Opgave 5: Duurzame school

Natuur en duurzaamheid in het onderwijs gaat verder dan incidentele lessen en activiteiten: onderwijs dat kinderen vormt en opleidt tot verantwoordelijke, gezonde en bewuste burgers vraagt om een *whole school approach* voor leren voor duurzame ontwikkeling. Oftewel: een duurzame school. Vanuit onze expertise fungeren we in deze beweging als partner in de samenwerking tussen scholen, gemeenten en maatschappelijke organisaties.

- Een *whole school approach* (WSA) voor leren voor duurzame ontwikkeling houdt in dat **natuur en duurzaamheid integraal** deel uitmaken van de onderwijsvisie en het beleid, die congruent doorwerken in onder andere het curriculum, de pedagogiek, de didactiek en de samenwerking met omgevingspartijen. Ook het ontwerp en de inrichting van het **gebouw** en de **buitenruimte** spelen hierin een belangrijke rol.
- Op steeds meer plekken wordt **structurele samenwerking** vormgegeven tussen onderwijsinstellingen, gemeenten en maatschappelijke partners (inclusief NDE). Een deel van de leden heeft hiermee de afgelopen jaren al geëxperimenteerd en nieuwe rollen ontwikkeld richting onderwijs, zoals de rol van makelaar, aanjager of partner. Er is veel animo voor deze **rolontwikkeling**. De uitwisseling in het netwerk hierover zetten we door, onder andere via de leerkring rolontwikkeling onderwijs.
- Wij zetten ons in voor de **beleidsmatige verankering** van onze nieuwe rollen. Daarmee creëren we de randvoorwaarden die nodig zijn in termen van continuïteit, professionele ontwikkeling en bekostiging om deze rollen goed te spelen.

Opgave 6: Gezonde jeugd en natuur

Vanuit onze groene basis leveren wij een belangrijke bijdrage aan het mentale welzijn en de fysieke gezondheid van kinderen en jongeren. Daarmee vormen we een onderdeel van de pedagogische basis die een gezonde en brede ontwikkeling van de jeugd stimuleert. In de periode 2027–2030 versterken we onze herkenbaarheid in en samenwerking met het sociale domein.

- De natuur heeft de jeugd veel te bieden én de jeugd heeft de natuur veel te bieden. Met zowel onze plekken als onze programmering dragen we bij aan een **gezonde leef- en leeromgeving** voor kinderen en jongeren. Niet altijd wordt herkend dat we vanuit het groene domein belangrijke bijdragen leveren aan doelstellingen rond **(preventieve) gezondheid**. Natuur is een pedagogische bondgenoot in opgroeien en ontwikkelen.
- Daarom richten we ons in de periode 2027-2030 op partnerschappen: in gemeenten versterken we onze herkenbaarheid in en onze relaties met het domein van **jeugd en gezondheid**. Daarbij verbinden we beleid en de lokale uitvoeringspraktijk.
- We versterken onze rol als lokale **kennispartners**. Wij brengen kennis en praktijkervaring in en verbinden natuurinclusief opgroeien aan actuele maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, welzijn en **kansengelijkheid**.
- Zowel lokaals als landelijk trekken we hierbij samen op met scholen, overheden en andere maatschappelijke partners, onder andere in de landelijke **werkgroep Jeugd & Natuur**.

Deel B.
Onze vereniging

Drie pijlers voor onze vereniging

Pijler 1: Lerend netwerk

Pijler 1

Lerend netwerk

Pijler 2

Meerwaarde en continuïteit van de sector

Pijler 3

Verenigings-organisatie

Pijler 3: Verenigingsorganisatie

Pijler 2: Meerwaarde en continuïteit van de sector

Pijler 1.
Lerend netwerk

Een lerend netwerk

Onze leden zijn gericht op lokale actie: bewoners, overheden, maatschappelijke organisaties en scholen werken samen aan een groene, gezonde en duurzame samenleving via doen, leren en beleven in hun eigen werkgebied. De kern van onze vereniging draait om het versterken van deze lokale kracht door samenwerking op landelijk niveau.

Onze belangrijkste gezamenlijke opgaven

- In deel A van dit meerjarenplan is uitgewerkt onder **welke opgaven** we in de periode 2027-2030 **gezamenlijk** de schouders zetten. Deze opgaven zijn gerelateerd aan onze kernactiviteiten voor Nederland: plekken, programmering en partnerschappen.

Kracht in diversiteit

- Zowel binnen Vereniging GDO en vSKBN, als tussen de twee verenigingen bestaan grote verschillen tussen leden. De organisaties zijn **verschillend** en ook de context waarin zij actief zijn verschilt. Onze vereniging wordt getypeerd door **eenheid in verscheidenheid**.
- Ons ledennetwerk vormt een **lerend netwerk**. Door uitwisseling over lokale aanpakken en afwegingen voorkomen we dat iedereen het wiel opnieuw uitvindt. En door de samenwerking met het verenigingsbureau wordt de verbinding gemaakt naar **landelijke ontwikkelingen**.
- Diversiteit is onze kracht. We kunnen veel van elkaar leren. In 2027-2030 bouwen we verder aan een **verenigingscultuur** die diversiteit waardeert en samenwerking stimuleert.

Hoe we leren

Een lerend netwerk kan op veel manieren vorm krijgen. De volgende bouwstenen vormen de basis voor 2027-2030.

Uitwisseling en communitybuilding

- In 2026 zijn de voorbereidingen getroffen voor een **online ledenplatform** waarop leden kunnen samenwerken. Hiermee kunnen leden elkaar laagdrempelig opzoeken en hulp inschakelen. Vanaf 2027 voeren we dit ledenplatform in en bouwen we het verder uit.
- We organiseren gedurende het jaar **ontmoetingen** voor diverse doelgroepen van de vereniging, zowel online als fysiek.
- Onder pijler 3 werken we de uitgangspunten voor **ledencommunicatie** en **ledenorganisatie** verder uit.

Kennisontwikkeling, kennisdeling en kennisbenutting

- Kennis vormt een belangrijk onderdeel van ons lerende netwerk. Via **programma's en projecten** ontwikkelen we veel kennis over ons werk. In 2027-2030 zetten we het leren en ontwikkelen langs de lijnen van programma's en projecten voort.
- In 2027-2030 versterken we de samenwerking met **kennisinstellingen**. In de periode tot 2027 zijn hierin al veel stappen gezet waarop we kunnen voortbouwen. Onze praktijkgerichte **kennisplatforms** vervullen een belangrijke rol bij kennisdeling en -benutting. Voorbeelden zijn Bronnen voor NDE en Stadslandbouw.
- De afgelopen jaren zijn diverse trainingen en leertrajecten ontwikkeld en uitgevoerd. Voortbouwend hierop onderzoeken we in 2027 en verder de wenselijkheid en haalbaarheid van het ontwikkelen van een **trainingsacademie** van de vereniging, die kan worden ingezet voor kennisdeling en kennisbenutting. Daarbij onderzoeken we ook de mogelijkheid en wenselijkheid van samenwerking met andere partners.

Pijler 2.
Meerwaarde en continuïteit van de sector

Maatschappelijke waarde

In de samenhang tussen onze plekken, programmering en partnerschappen ontstaat een enorme maatschappelijke waarde voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Die meervoudige waarde is zowel ecologisch als sociaal. Nog niet altijd wordt deze impact gezien en gewaardeerd. Uitgangspunt voor 2027-2030 is dat we onze meerwaarde beter zichtbaar maken en de continuïteit van ons werk steviger verankeren in beleid en bekostiging.

Lokale waarde en uitdagingen

- Een aanzienlijk deel van de leden in ons netwerk heeft te maken met urgente vraagstukken rond **beleidsmatige verankering, inkomstenbronnen en financiële positie**. Continuïteit staat hierdoor onder druk.
- In de periode 2027-2030 zetten we er daarom op in om de **lokale maatschappelijke meerwaarde zichtbaar te maken**.
- Dit doen we onder andere door onze **positieve impact** inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld aan de hand van de Social Handprint. Een deel van de leden heeft hiermee lokaal al ervaring opgedaan in de periode tot 2027. Ook bij dreigende bezuinigingen hebben leden en het landelijke bureau – vaak succesvol – stappen gezet om de lokale waarde van ons werk beter inzichtelijk te maken.

Lokaal beleid en bekostiging

- Met meer inzichten in de lokale waarde van ons werk staan we sterker bij het **versterken van de beleidsmatige en financiële basis** van onze sector.
- In de periode tot 2027 zijn met enkele leden al stappen gezet om bekostiging veilig te stellen of uit te breiden. Deze **gezamenlijke inzet** zetten we voort in de periode 2027-2030.

Profiel en vertegenwoordiging

Landelijk profiel

- Een **stevig** landelijk profiel ondersteunt de **lokale** positie van leden. Het geeft gewicht in gesprekken met gemeenten en partners, vergroot de herkenbaarheid van het werkveld en maakt duidelijk dat lokale organisaties onderdeel zijn van een breder maatschappelijk netwerk met gezamenlijke kennis, ervaring en uitvoeringskracht. Samen staan we voor **kwaliteit**.
- Hiermee laten we zien hoe de leden **bijdragen aan actuele opgaven** rond jeugd, gezondheid, natuur, voedsel, onderwijs, participatie, leefomgeving en duurzaamheid. Daarmee versterken we onze positie richting overheden, maatschappelijke partners, fondsen en financiers.

Landelijke en internationale vertegenwoordiging

- De maatschappelijke waarde – ecologisch en sociaal – van onze vereniging is groot. Ook landelijk wordt die waarde echter nog niet altijd voldoende gezien, gewaardeerd of meegewogen in beleid, samenwerking en financiering. Door versterking van de landelijke vertegenwoordiging dragen we bij aan de **continuïteit** van de sector.
- Daarom zetten we in de periode 2027-2030 in op verdere versterking van de **landelijke vertegenwoordiging** van het netwerk. De afgelopen jaren zijn hierin, door de nieuwe samenwerking met het bureau, al grote stappen gezet.
- Ook zetten we onze **internationale samenwerking** voort, zoals binnen FEE International, de Benelux-werkgroep NME en de European Federation of City Farms (EFCF).
- In het bijzonder versterken we de landelijke vertegenwoordiging rond de **zes belangrijkste opgaven** waaraan we samenwerken in 2027-2030. Deze zijn in deel A van dit meerjarenplan verder uitgewerkt.

Pijler 3.
Verenigingsorganisatie

Naar één vereniging

Versterking van doen, leren en beleven voor een groen, gezond en duurzaam Nederland vraagt om een sterke wisselwerking tussen landelijk en lokaal. Tussen groot en klein. In beleid en praktijk. Wij vervullen die rol. Om onze rol goed te spelen, is een sterke vereniging essentieel. De fusie tussen Vereniging GDO en vSKBN vormt hierin een belangrijke stap.

De kracht van Vereniging GDO en vSKBN samen

- Samen zijn Vereniging GDO en vSKBN in de positie om doen, leren en beleven voor een groen, gezond en duurzaam Nederland **écht op de kaart te zetten**. Dit verhaal kunnen we het beste vertellen met één **krachtige en herkenbare identiteit** en een efficiënte en effectieve werkorganisatie.
- Daarom bundelen Vereniging GDO en vSKBN de krachten. **Samen gaan we de toekomst in**. In de programmaperiode die voor ons ligt, fuseren de twee verenigingen.

Een divers netwerk met een gezamenlijk verhaal

- Een sterke vereniging begint bij het **organiseren van collectiviteit**. Daarom werken we toe naar één herkenbare identiteit voor ons hele netwerk. De nieuwe identiteit moet landelijk richting geven én lokaal toepasbaar zijn. Zij moet duidelijk maken waar de vereniging voor staat, welke maatschappelijke waarde het netwerk vertegenwoordigt en hoe leden die herkenbaarheid in hun eigen omgeving kunnen gebruiken.
- Een sterke vereniging heeft oog voor de diversiteit van leden. Onze ledenorganisatie en ledencommunicatie zijn daarom gericht op het **organiseren van diversiteit**. In dit meerjarenplan zijn de uitgangspunten hiervoor uitgewerkt.

Fasering fusie van de verenigingen 2027-2030

In de periode 2027-2030 zetten Vereniging GDO en vSKBN een fusie in. Dit vraagt om een zorgvuldig proces. Daarom faseren we de te nemen stappen.

2026-2027: Voorbereiding

- In november 2026 nemen de ALV's van beide verenigingen het **voorgenomen besluit tot een fusie** tussen vSKBN en Vereniging GDO en een naamswijziging.
- In 2027 wordt de **fusie verder uitgewerkt en voorbereid**. Naast juridische zaken vormt communicatie hierin een essentieel onderdeel. We richten ons op het uitwerken van naam, merkverhaal, huisstijl en voorbereiding van een gezamenlijke website. Leden krijgen in dit proces een belangrijke rol. Zij worden zorgvuldig meegenomen in de vorming van de nieuwe naam en identiteit.

2028-2030: Besluitvorming en invoering

- Eind 2027 volgt de **definitieve besluitvorming** in de ALV's van beide verenigingen over de fusie, inclusief naamgeving.
- Per 2028 gaan we samen door als één vereniging. We **lanceren** een gezamenlijke naam, identiteit en website; vanaf dat moment hebben we één herkenbare naam en identiteit.
- In 2028-2030 wordt de nieuwe identiteit consequent **doorgevoerd** en worden leden ondersteund in het gebruik om de herkenbaarheid verder te versterken.

Besturing

Door de samenwerking tussen Vereniging GDO, vSKBN en SME is een intensief besturingsmodel ontstaan. In de periode 2027-2030 streven we naar een versimpeling hiervan. De vereniging krijgt één bestuur en één Algemene ledenvergadering (ALV). De vereniging behoudt een eigen uitvoeringsorganisatie voor de ondersteuning van de leden en versterking van de sector.

Vereniging: Algemene Ledenvergadering en bestuur

- De ALV van de gefuseerde vereniging vergadert tweemaal per jaar. Op dit moment zijn de ALV's van Vereniging GDO en vSKBN nog gescheiden, maar vinden ze wel op dezelfde dag plaats.
- Het **bestuur** van GDO en vSKBN vormt al sinds 2025 een personele unie. Het bestuur vergadert circa zes keer per jaar. Vanuit het bestuur is een dagelijks bestuur (DB) benoemd. Het DB staat in nauw contact met de uitvoeringsorganisatie.

Bureau: opdracht, Algemene Vergadering van Aandeelhouders en Raad van Commissarissen

- De vereniging heeft zelf geen personeel. De uitvoerende werkzaamheden zijn belegd bij de **uitvoeringsorganisatie** SME, waarvan de vereniging meerderheidsaandeelhouder is (nu nog GDO). In de periode 2027-2030 werken we toe naar volledig aandeelhouderschap door de vereniging. GDO en SME vormen een fiscale eenheid. SME blijft ook advieswerk verrichten.
- Jaarlijks verstrekt het DB meerder **opdrachten** aan de uitvoeringsorganisatie. Deze omvatten alle werkzaamheden die voortkomen uit contributies, subsidies en opdrachten. De uitvoeringsorganisatie initieert daarnaast nieuwe programma's en projecten.
- De vereniging houdt **toezicht** op de uitvoeringsorganisatie via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) en de Raad van Commissarissen (RvC). (Bestuurs)leden van de vereniging hebben zitting in beide gremia. We onderzoeken of dit in de periode 2027-2030 kan worden versimpeld.

Lidmaatschapsdefinitie

Met de fusie tussen Vereniging GDO en vSKBN moet opnieuw worden gedefinieerd (en statutair verankerd) wie lid kan worden van de vereniging (en wie niet). De huidige leden van Vereniging GDO en vSKBN zijn divers. Die diversiteit omarmen we: hierin zit juist de kracht van onze bijdrage aan een groen, gezond en duurzaam Nederland.

Uitgangspunten lidmaatschapsdefinitie in fusieproces

- Vanaf 2027 versterken wij **missiegedreven** werken binnen de vereniging, geïnspireerd door het gedachtegoed van 'Vereniging 3.0.'
- Het missiegedreven werken voeren we door in de lidmaatschapsdefinitie van de gefuseerde vereniging. We hanteren een brede beschrijving van leden, die ruimte laat voor verschillende typen organisaties. De **inhoudelijke doelstelling** staat voorop.
- Lid kunnen worden: '**organisaties die lokaal een duurzame ontwikkeling nastreven waarin de relatie tussen mens, dier, natuur en omgeving wordt versterkt.**'
- De volgende randvoorwaarden vormen het vertrekpunt voor de gefuseerde vereniging:
    - De organisatie heeft educatie, bewustwording en het bieden van handelingsperspectief als taak en zet zich van daaruit in voor doen, leren en beleven.
    - De organisatie is lokaal actief.
    - De organisatie heeft geen winstoogmerk.
    - De organisatie voldoet aantoonbaar aan wetgeving op het gebied van dierenwelzijn en locaties.

Groei van ons ledennetwerk

Om de waarde van de vereniging te vergroten, zetten we in op ledengroei. Daartoe maken we de meerwaarde van het lidmaatschap beter inzichtelijk voor bestaande en nieuwe leden.

Samen meer impact

- Wij zijn een vereniging van organisaties die lokaal een duurzame ontwikkeling nastreven waarin de relatie tussen mens, dier, natuur en omgeving versterkt wordt. Onze leden zijn divers. Samen vormen we een **landelijk netwerk** van gemeenten, NDE-centra, stads- en kinderboerderijen en stadslandbouw. Een aanzienlijk deel van het werkveld is al aangesloten, maar nog niet iedereen.
- Hoe groter het **deel van het werkveld** dat zich aan onze vereniging verbindt, hoe meer we van elkaar kunnen leren, hoe sterker we naar buiten kunnen treden en afspraken kunnen maken met overheden en maatschappelijke partners. Het is wenselijk dat komende jaren meer organisaties zich met de vereniging verbinden. In de periode 2027-2030 zetten we in op **groei van het aantal leden**. Leden en bureau helpen elkaar hierin.

Meerwaarde van het lidmaatschap

- Leden nemen deel aan een **lerend netwerk**, landelijk en regionaal. Zo leren we met en van elkaar. Landelijke kennis wordt met de leden ontwikkeld en gedeeld. De eigen organisatie profiteert hiervan.
- We bouwen aan **partnerschappen** met organisaties die de positie en het werk van onze leden versterken, zoals kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, overheden en landelijke netwerken. Met hen ontwikkelen we programma's, projecten en activiteiten waaraan leden kunnen deelnemen. Ook maken we collectieve afspraken waarvan leden **direct kunnen profiteren**. Voorbeelden zijn deelname aan impactmetingen (zoals de MAEX Social Handprint) en de RI&E-module bij ArboNed.
- De vereniging brengt de gezamenlijke praktijk en belangen van de leden in bij **beleidsontwikkeling** op landelijk niveau.
- Trainingen en ondersteuning vanuit het bureau worden aan leden tegen **gereduceerd tarief** aangeboden.

Ledenorganisatie

In een sterke vereniging dragen de leden actief bij aan de koers en de uitvoering van werkzaamheden. Door onze samenkracht kunnen we onze ambities realiseren. In de periode 2027-2030 stimuleren we ledenparticipatie verder.

Informele ledenorganisatie

- Veel leden komen elkaar regionaal tegen en zoeken elkaar op wanneer zij tegen vergelijkbare uitdagingen aanlopen.
- We **stimuleren deze informele vormen van ledenorganisatie**. Voorbeelden hiervan zijn regionale ontmoetingen en leerkringen.

Formele ledenorganisatie

- Formele ledenorganisatie is gekoppeld aan **het beleid van de vereniging** en loopt via de lijn van het bestuur.
- In 2027 onderzoeken we de voor- en nadelen van verschillende vormen van formele ledenorganisatie. Daarbij valt te denken aan **commissies** (met een structurele rol) en **werkgroepen** (met een tijdelijke opdracht). In 2027 verkennen we welk verenigingsbeleid gebaat is bij commissies en/of werkgroepen.

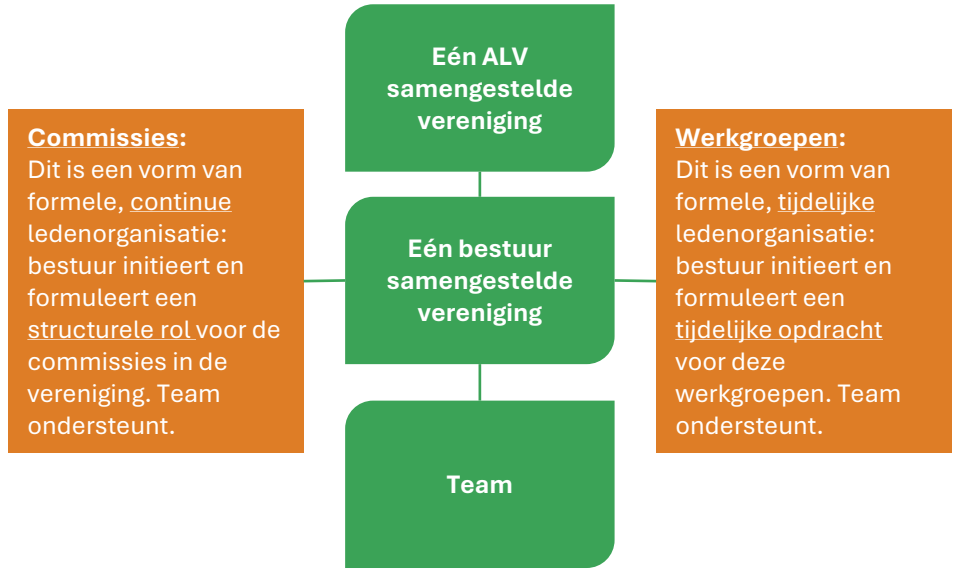

Ledencommunicatie

De vereniging is van de leden. Een sterke vereniging bestaat alleen wanneer leden elkaar ontmoeten en de verbinding tussen landelijk en lokaal wordt gemaakt. Ledencommunicatie is hiervoor essentieel. In de periode 2027-2030 werken we aan meer vertrouwen, herkenning en betrokkenheid, zodat leden actief deelnemen aan het netwerk.

Vertrouwen en betrokkenheid

- Communicatie is in de komende periode een **strategische voorwaarde** voor het versterken van het netwerk en de samengestelde vereniging.
- Communicatie moet leden niet alleen **informeren, maar ook activeren, verbinden en mede-eigenaar** maken van de gefuseerde vereniging. Leden worden tijdig, begrijpelijk en transparant meegenomen in keuzes, ontwikkelingen en besluiten. Dat geldt in het bijzonder voor het fusietraject en de ontwikkeling van de nieuwe naam en identiteit. De vereniging moet herkenbaar zijn als een organisatie van en voor leden, waarin leden zich gezien, gehoord en vertegenwoordigd voelen.
- Communicatie gaat daarbij verder dan informatievoorziening. Het **gaat om verbinding**: ruimte bieden voor het goede gesprek, zorgen ophalen, praktijkverhalen delen en zichtbaar maken wat de meerwaarde is van ons werk en de vereniging. Zo groeit de betrokkenheid niet alleen rond de fusie, maar ook rond de gezamenlijke koers en de waarde van het netwerk.
- Omdat het netwerk divers is, vraagt communicatie om **differentiatie**. Stads- en kinderboerderijen, NDE-centra, gemeenten en andere leden hebben verschillende rollen, belangen en informatiebehoeften. Communicatie sluit daarom aan bij de praktijk en beleving van de verschillende groepen binnen het netwerk.

Partners van de vereniging

Naast leden zijn er veel organisaties die vanuit andere rollen kunnen bijdragen aan onze doelstellingen. Daarom willen we op een gelijkwaardige en structurele manier samenwerken met partners. Uitgangspunt voor 2027-2030 is dat we samenwerkingen met partners beter beleggen in de vereniging.

Samenwerking met partners versterken

- Met sommige partners hebben we deze samenwerking vastgelegd in een convenant, **samenwerkingsovereenkomst** of in gelegenheidsafspraken voor samenwerking (naast specifieke projectpartners).
- Met **stevige partnerschappen** kunnen we onze landelijke meerwaarde en continuïteit versterken. Partnerschappen leveren wederzijdse voordelen. Wij werken daarbij vanuit de kracht van ons netwerk en onze kennis en expertise.
- In de periode 2027-2030 richten we binnen onze vereniging een goede plek in voor verschillende typen organisaties. Hierbij valt te denken aan niet-lokale overheden, maatschappelijke partners, lokale organisaties die geen lid zijn en organisaties die niet voldoen aan de voorwaarden voor lidmaatschap (bijvoorbeeld zzp'ers). We zetten in op **krachtige verbindingen** met partners.

Geen statutaire verankering

- In 2027 en verder werken we uit hoe we met (formele) partnerschappen omgaan. Te zijner tijd kan dit worden vastgelegd in het **huishoudelijk reglement**. Partnerschappen worden **niet statutair verankerd**.

Financiële uitgangspunten

In de periode van 2027-2030 werken we toe naar een toekomstbestendige bekostiging van verenigingswerkzaamheden, zodat we onze landelijke rol kunnen waarmaken voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Ook na de fusie behoudt de vereniging haar maatschappelijke doelstelling en bijbehorende ANBI-status, die GDO en vSKBN nu ook hebben.

Toekomstbeeld

- We gaan uit van een **gemixte bekostiging** van de vereniging, waarbij contributies en andere inkomsten uit subsidies, opdrachten en donaties met elkaar in balans zijn.
- **Alle kerntaken van de vereniging** bekostigen we uit contributie en daarvoor bestemde overheidsbijdragen (zie pag. 8):
    - Sectorontwikkeling
    - Meerwaarde van lidmaatschap
    - Belangenbehartiging
- **Aanvullende bekostiging** voor projecten en opdrachten moet bijdragen aan de realisatie van de missie van de vereniging en aan de betrokkenheid van de leden. Naast de werkzaamheden waarvoor het budget is toegekend, kunnen deze activiteiten bijdragen aan de kerntaken en aan innovatie.
- We staan voor een **inclusief contributiemodel**: ook kleine leden, met weinig financiële middelen moeten zich kunnen aansluiten.
- De **vereniging heeft geen winstoogmerk.** Wel is een weerstandsvermogen nodig voor mindere tijden. Alles boven nader te bepalen weerstandsvermogen wordt geïnvesteerd in realisatie van de missie van de vereniging.

Financieel groeipad

Contributies

- De huidige inkomsten uit **contributies** zijn bescheiden. De bijdragen van leden zijn voldoende om uitwisseling in het netwerk te faciliteren, maar niet om landelijke vertegenwoordiging goed op te pakken.
- In lijn met de inhoudelijke ambities voor ledenwerving, zetten we in op verhoging van de contributie-inkomsten door **toename van het aantal leden**.
- In 2027 werken we, in samenhang met de fusie tussen de verenigingen, een nieuw **contributiesysteem** uit. Dit wordt per 1 januari 2028 ingevoerd.
- Naast een financiële contributie vragen we leden om naar rato een aantal uren ter beschikking te stellen. Waarvoor deze uren worden ingezet, werken we in 2027 verder uit.

Maatschappelijke bekostiging

- In de periode 2027-2030 ontvangt Vereniging GDO een subsidie van het ministerie van LVVN voor de veranderstrategie van de vereniging. Hiermee heeft de vereniging ontwikkelruimte om de doelstellingen uit dit meerjarenplan te realiseren.
- In deze periode verkennen we ook de mogelijkheden om deze subsidie op te volgen met een **instellingssubsidie** (of een vergelijkbare subsidie) voor de maatschappelijke rol, de inhoudelijke rol en de infrastructuur waarvoor wij staan.

Programma's en projecten

- Inhoudelijke ontwikkelingen -vooral gerelateerd aan de belangrijkste gezamenlijke opgaven- bekostigen we in de periode 2027-2030 zo veel mogelijk langs de lijnen van **programma's en projecten** met aanvullende bekostiging.

Samenkracht

Meerjarenplan 2027-2030 | Vereniging GDO en vSKBN